

ILKKA MALMBERG

**Hänen elämänsä kiinnosti
vain viranomaisia.**

Kulkkuri

**Hänen kuolemansa
kiinnosti kaikkia.**

Kun isä palaa sodasta hengissä, on kaikki vielä hyvin. Poika on kuuden vanha, ”iloinen ja reipas, leikeissä kestävä, auttaa äitiä kotitöissä, siisti ja säännöllinen”. Hän on eläinrakas ja liittyy aikanaan partioon.

Isä perustaa Helsinkiin pienen autokorjaamon. Sodan jälkeen henkilöautoja on vähän, Fordeja, Dodgeja, Sitykoita, ja ne ovat surkeassa kunnossa. Isän autokorjaamo vetää poikaa puoleensa. Auton hän ostaisi heti, kun kasvaisi isän kokoiseksi.

Suomi jälleenrakentaa, on ahdasta ja vaatimatonta, mutta ollaan menossa parempia aikoja kohti. Kaikkiällä tuntuu syntyvän lapsia. ▶

joka löysi levon

Sängyllä makaa tummunut hahmo, levollisena

Perhe on saanut vaihtaa useasti asuntoa. Ne ovat olleet pieniä, vetoisia hella-huoneita Vallilan, Hermannin, Käpylän ja Kumpulan puutaloissa. Niissä kannetaan puita, vettä ja laskiämpäriä, mutta niin tehdään muuallakin. Tärkeintä on, että saadaan elää rauhassa ja tehdä työtä.

”Olimme niin onnellisia, kun meillä oli tämä poika, jonka eteen teimme kaiken voitavamme, ja kun olimme terveitä...”, isä kertoo oikeuspsykiatrin lausunnossa 28 vuotta myöhemmin, ”...äidin kuolemaan asti.”

Vuonna 1964 tapaa muuan leskirouva ravintola Aamutähdessä miellyttävän ja hauskoja puhelevan nuoren miehen, joka esittelee itsensä Hietaseksi. Illalla käydään rouvan vuokrahuoneessa Helsingin Paloheinässä.

Hietanen tulee parina seuraavanakin päivänä. Rouva kertoo joutuvansa pian sairaalaan ja pyytää uutta tuttavaansa ”kotimieheksi”.

Kun rouva palaa sairaalasta, hän huomaa, että lipaston laatikosta on kadonnut viidenkymppi seteli. Hietanen selittää, että tässä on väärinkäsitys, kysymys on lainasta, hän ei ole ehtinyt vielä palauttaa rahaa.

Mutta missä on postiosoitus, jonka piti jo tulla? Postista kerrotaan, että rouvan seuralainen herra Hietanen kävi lunastamassa sen valtakirjalla. Kysymys ei ole suuresta summasta, mutta tällä kertaa leskirouva ilmoittaa asian poliisille.

Kun Hietanen seuraavan kerran tulee kylään, häntä odottaa ikävä uutinen.

Hietanen selittää, kuinka hänen piti tuoda rahat rouvalle sairaalaan, mutta koska heillä ei ollut tilaisuutta vierailutunnilla olla kahden kesken, hän ei uskaltanut antaa rahoja muiden läsnäollessa. Asia kyllä järjestyisi, rouva voi olla siitä aivan varma.

Poliisikamarilla selviää, että kaksi viikkoa aiemmin on lauttasaarelaiselta bariapulaiselta neiti Niemeltä kadonnut säästökirja, jossa on 400 markkaa. Se oli ollut käsilaukussa vuoteen päässä. Hän oli illalla tavannut baarissa saman miellyttävän miehen ja kutsunut tämän parin päivän päästä kotiinsa.

Mies oli jäänyt yöksi ja jäänyt aamulla loikoilemaan, kun neiti Niemi lähti työhönsä.

Kuinka ollakaan samasta huoneistosta vuokraisännän laatikosta oli samoihin aikoihin hävinnyt Herodia-merkkinen kello. Kellotaulu oli vaalea ja sekunterit pitkät, arvo sata markkaa.

Pienestä kyläkoulusta poika siirtyi Aleksis Kiven jättikouluun 1947.

Varmasti isän kanssa käydään Eläintarhan ajoissa.

On huhtikuu vuonna 2000. Huoltomies yrittää tulla asentamaan palovaroitinta maunulaiseen asuntoon.

Kukaan ei vastaa ovikellon soittoon. Varoitin on kuitenkin saatava kattoon, niin sanovat määräykset.

Kun huoltomies avaa yhdessä toisen huoltomiehen kanssa oven yleisavaimella, valahtaa oviaukosta vyöry mainoksia ja ilmaisjakelulehtiä. Niitä on koko eteisen lattia täynnä metrin paksuudelta.

Miehet alkavat aavistaa pahaa. He nousevat kasalle ja käyvät mättämään lehtiä pois. Ovi ainoaan huoneeseen on saatava auki. Toinen huoltomiehistä onnistuu vääntämään ovea sen verran raolleen, että saa päänsä väliin.

Sängyllä makaa tummunut hahmo, verkkareissa, päiväpeiton päällä, pää tyydyneenä, levollisesti kuin iltapäivänkoskilla.

Hän on ollut siinä yli kuusi vuotta, koko Ahtisaaren ajan.

Mies on autokorjaamon omistajan ainut poika. Se eläinrakas partiolainen, siisti, säännöllinen ja leikeissä kestävä.

Ovessa ei lue ”Hietanen”, siinä on vainajan oikea nimi.

Pääsiäisen alla löytyneestä ”Maunulan muumiosta” tulee hiljaisen viikon mies. Hänestä puhutaan. Jopa amerikkalainen uutistoimisto AP kertoo tapuksesta.

Kuolinpäiväksi määritetään 15. helmikuuta 1994. Poliisin tutkijat päättävät sen jääkaapista löytyneistä maitotölkin jäänteistä ja kasan alimmista lehdistä. Kuolinsyy: sydänkohtaus. Muumioitumista selitetään kuivalla huoneilmalla ja hyvällä ilmanvaihdolla. Lehdissä syytellään sosiaalivirastoa, joka on maksanut vuokran miehen eläkkeestä kuuden vuoden ajan tarkistamatta, onko hän edes hengissä.

Päivitellessään, kuinka yksin ihminen voi nykymaailmassa olla. Lumet satavat ja sulavat pois, kesät tulevat ja menevät, ja aina välillä rapsahtaa postiluukku. Mainoskirjeet puhuttelevat kalmoa nimeltä, mutta kukaan ei tule häntä katsomaan.

Terho Pursiainen kirjoittaa päivittelystä kimmastuneena Helsingin Sanomissa, ettei Maunulan muumiomies kaipaa syllisiä. Tapahtunut on sattuma, eikä kerro mitään yhteiskunnan itsekkyydestä ja epäyhteisöllisyydestä. Viranomaisten ei pidäkään tunkeutua kansalaisten yksityiselämään.

Ihmisten järkytys on Pursiaisesta pelkkää median synnyttämää virtuaalivälittämistä.

”Jos Maunulan miehen välit biologisiin omaisuuksiinsa olivat rikki, emme tiedä välirikon syitä. Eikä meillä ole oikeutta tietääkään: kauan kuolleena makaaminen ei hävitä vainajalta yksityishenkilön intimitteittisuojaa. Lehdistön ei pitäisi yrittääkään saada tietoja näistä asioista.”

Vuonna 1938 isä ja äiti kantavat käärön pieneen vuokrahuoneeseen Kumpulan Aavasaksantielle. On kesäkuun

alkupäiviä, lehdet heleän vihreitä ja valo herkkää. Ja heillä on nyt tämä pieni poika!

Pian he vaihtavat toiseen kumpulalais-taloon Kymintielle. Se on siihen aikaan hyvin tavallista. Talot ovat täynnä vuokralaisia, ja perhe muuttelee yhtenänsä löytääkseen paremman asuinpaikan ja edullisemmän vuokran. Se käy äkkiä, sillä tavaraa on vähän. Kaikkein tärkein on pieni poikavauva. Äiti haluaa varmaan kantaa sen itse.

Seuvaavana vuonna perhe muuttaa kerrostaloon Harjutorin laitaan, keskelle kaikkein kivisintä Kalliota. Täällä poika oppii varmaan kävelemään ja täällä, Hämeentien Kurvin kulmilla, hän tulee elämänsä aikana vielä paljon liikkumaan.

Isä kutsutaan kertausharjoituksiin ja talvisota syttyy. Äiti saa juosta monta kertaa pommitusuojaan pienen pojan kanssa.

Koko sota-ajan äiti ja poika saavat muuttaa: Hämeentie, Saarenkatu, Vellamonkatu, Hämeentie, Keuruuntie, Sario-lantie, Vallilan, Hermannin ja Käpylän huonokuntoisia puutaloja. Vuonna 1943 he muuttavat pienelle Vegankadulle aivan Sörnäisten vankilan muurin juurelle.

Poika on silloin viisivuotias, nyt hän muistaa jo näkemänsä. Kuva vankilan muureista jää taatusti hänen mieleensä: painavaa, tummaa tiiltä, pieniä ikkunoita, joissa vilahtelee ihmishahmoja. Miten siellä sisällä pystyy hengittämään?

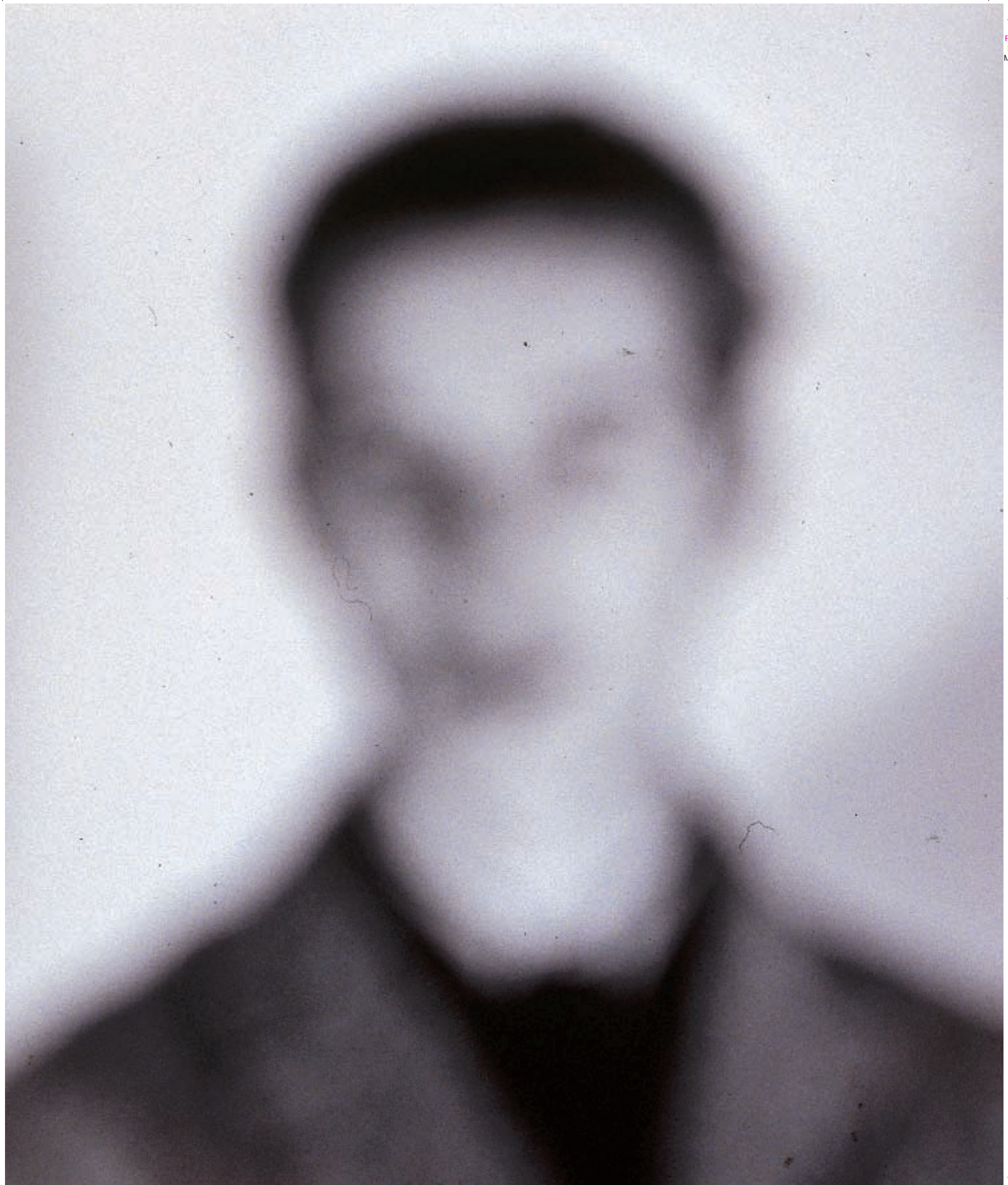
Pommitukset alkavat uudelleen entistä rajumpina. Poika lähetetään maalle Keski-Suomeen isoisän luo. Hän viipyy siellä vuoden.

Isän palattua sodasta elämä käynnistyy uudelleen. Onko isä muuttunut? Ainakin hän on ankarampi kuin äiti, ja pari kertaa isä käy juovuspäissään uhkaavaksi. Silloin äiti ja poika saavat lähteä pakoon. Mutta se on niin tavallista näillä kulmilla, ja jotenkin ymmärrettävää: sodan nähnyt mies.

Perhe viihtyy hyvin yhdessä. Isä on kunnan mies, ahkera ja työteliäs. Asuntopula Helsingissä on armoton, ja he siirtyvät asumaan Puotinkylän kartanon maille. Saavat vaihtaa sielläkin pikkumökistä toiseen. Poika aloittaa ensimmäisen luokan kartanossa, jonne on tehty väliaikainen pikku koulu, koska oikea on tuhoutunut pommituksissa.

Kolmannelle luokalle pojan on siirryttävä kaupunkiin Aleksis Kiven jättikouluun, Pohjoismaitten suurimpaan, jossa on pihallaan 2 000 oppilasta. Se kohoaa Kallion ylle kuin – keskusvankila.

Käytävät ovat leveät ja pitkät, luokat korkeita ja kaikkuvia, nelisenkymmentä oppilasta kussakin, aamu- ja iltavuorossa. Lapsia Kallion, Vallilan ja Sörnäisten kivilaitteilla pihoilta ja rauniotonteilta. 1940-lu-

Miksi todistuksen ohessa on lappu oikeuspsykiatrilta vuodelta 1973?

vun lopulla se on kova koulu, kivikova.

Jotain koulussa tapahtuu. Poika saa käytöksen alennuksen, toisenkin. Muu todistus on keskinkertainen, oppikouluun ei vielä kannata pyrkiä.

Aikanaan pojan todistus päätyy kaupunginarkistoon kuten koulun muutkin asiakirjat. Sieltä se löytyy vielä viisikymmentä vuotta myöhemminkin.

Arkistossa paljastuu, että pojan oppilaskorttia on vuosien varrella tutkinut joku toinenkin: kortin ohessa on kiitoslappu oikeuspsykiatrilta vuodelta 1973. Mitä hän on etsinyt pojan lapsuudesta?

Ompa Loviisan yhteiskoulu pitänyt tarkkaa kirjaa oppilaisista. Hämeenlinnan maakunta-arkistossa on kaikista viisikymmenluvun yhteiskoululaisista tietoja monta sivua. Ja kuva.

Siitä katsoo komea nuorukainen solmio kaulassa. Kuusitoistavuotiaana hän näyttää ikäistään kypsemältä.

Pojan perhe on muuttanut vuoden 1950 alussa pienelle uusmaalaiselle paikkakunnalle. Helppo kuvitella, mitä 12-vuotias stadin kundi Aleksis Kiven koulusta on pitänyt maalaismaisemasta. Lähin oppikoulu on Loviisassa, ja sinne poika pääsee kansakoulun kuudennelta luokalta.

Koulu on sujunut kehnosti. Ehdot ensimmäisellä ja toisella luokalla, kolmanella tuplaus, ja sitten koulu jää kesken.

Oppilasmatrikelissa on peräti ”yksilöllisyyslomake”. Selviää, että perhe on kuulunut yhteiskuntaluokkaan 2a, etäisyys koulusta annetaan sadan metrin tarkkuudella, oppilaan asuinhuoneen mitat ovat 5 x 3,1 x 2,90 metriä. Hänellä on siis peräti oma huone. Siellä hän ainakin saa nukkua rauhassa.

Loviisassa oppilaan kasvua seurataan tarkasti, kolme kertaa vuodessa. Poika on huomattavan pitkä 184,5 senttiä ja paino nousee vihdoin yli 60 kilon.

Rintakehän liikkuvaisuus on viimeisessä mittauksessa 90–78 senttiä.

Hän on vartion varajohtaja (ehkä Valliveikoissa tai Loviisan Toimenpojissa), lennokinrakentaja, harrastaa peräti purjelentoa ja ”autoilua moottoripyörän merkeissä”. Erikoisia ja kalliita harrastuksia 1950-luvun alussa.

Mutta koulu ei suju: ruotsi, saksa ja matematiikka tuottavat vaikeuksia, huolellisuus putoaa vitoseen. Mutta kaunokirjoitus on kymppi. Siihen palaamme vielä.

Hänellä tuntuu olevan vaikeuksia opet-

tajien kanssa: todistukseen on ensin kirjoitettu käsityöstä neljä, sitten siitä on tehty viitonen. Seuraavana vuonna käsityö onkin kymppi.

Viimeisenä vuonna käytösnumero putoaa seiskaan. Se on iso pudotus. On tapahtunut jotain vakavaa, mutta mitä?

Lienee parasta kutsua häntä Reimaksi. Sitä nimeä hän myöhemmin usein käytti. Björk, Reima Björk.

On 1950-luvun puoliväli. Loviisan busiaseman vieressä on luistinrata, jossa talvi-iltaisin soitetaan levyjä. Varmaan Olavi Virtaa, Metro-Tyttöjä, ehkä Glenn Milleriäkin.

Siellä luistelijoiden joukossa kiittää *Moonlight Serenaden* soidessa kaksi muita pitempää poikaa. Toinen on meidän Reimamme, mutta kuka on tuo toinen? Nimi löytyy koulun matrikelista, ja nykyään mies kuuluu asuvan Lahdessa.

Mies on hämmästyntynyt. Kyllä, kyllä hän muistaa sen toisen pitkän kaverin, vaikka kouluajoista on kulunut lähes 50 vuotta.

”Kyllä me oltaisiin koon puolesta päästy ravintoloihinkin, mutta ei me käyty. Loviisassa ei ollut mitään tekemistä, ei tanssejakaan. Elokuvateattereita oli kaksi, Ulrika ja Sylvia, filmi vaihtui kerran viikossa. Mutta talvella luisteltiin.”

Loviisan yhteiskoulu keräsi oppilaita laajalta alueelta. Itäinen Uusimaa oli siihen aikaan viereää ja runsasväkistä maaseutua, jonne oli asutettu paljon evakkoja. Sodasta oli vielä niin vähän aikaa, ihmiset muuttivat, kulkivat sinne tänne. Koko Suomi oli myllerryksessä.

Työläisten ja maanviljelijöiden lapsia pantiin oppikouluun, jotta he nousisivat yhteiskunnan portaikossa ylöspäin. Sodan mullistama Suomi eli ja sykki, lapsille tahdottiin parempaa. Niin myös Reimalle. Äi-

ti ja isä painottivat ainoalle pojalleen joka välissä koulun merkitystä: Reimasta tulisi jotain, mutta Reima ei ollut yhtä innostunut.

”Muistan, että Reima joskus tuli kouluun moottoripyörällä tai isän autolla, ilman ajokorttia”, koulukaveri muistelee. ”Hän väitti myös olleensa jäärata-ajoissa, mutta hän nyt kertoi sellaisia tarinoita, Munchhausen-juttuja, vähän uskomattomia.”

”Ei hän ollut kovin kiinnostunut koulunkäynnistä, mutta ei ollut myöskään mikään opettajien silmätikku. Mutta sen muistan, että hän esitti mielipiteitä. Silloin ei opettajien kanssa voinut varsinaisesti väitellä.”

”Tekniikka häntä kiinnosti kovasti. Muistan, kuinka hän teki koko vuoden veistossa kanoottia, mutta kesken se jäi.”

Reima ei tahdo asua Loviisassa vaan käy päivittäin koulua kotoaan. Isällä on hyvä työpaikka konemestarina, ja äiti on kotona. Äidin ja pojan välit ovat hyvin läheiset. Jotkut sanovat, että Reimaa hemmotellaan.

Syksyllä vuonna 2000 Reiman entisellä kotitalolla on hiljaisinta. Upea paikka, varsinkin tähän aikaan vuodesta. Täällä hänestä kasvoi nuorukainen. Ikkunan edessä on suuri, kaksihaarainen vaahtera. Tuossa oksanhaarukassa Reima varmasti istui monta kertaa.

Elämä oli edessä. Ainakin hän hankkisi moottoripyörän ja auton.

Täällä ollessa, keväällä 1955, Reiman äiti kuolee syöpään. Sitä on tiedetty odottaa, varmaan koko talvi. Reima on paikalla äidin kuollessa. Hän on herkkä poika, sanovat kaikki.

Sinä talvena putoaa käytösnumero, tuplatu luokka jää loppukeväästä kesken, ehdot suorittamatta. ”Olin liian pitkä niiden pienten joukkoon”, hän kertoo myöhemmin viranomaisille. Koulu jää.

Isä on pojan kanssa kahden ja alkaa hu-

lestua tämän toilliluista. Hän ottaa Reiman työhön verstaalle. Poika tekee työnsä ahkerasti, mutta mieli palaa maailmalle.

”Tämä paikka ja Loviisa eivät minulle riittäneet”, hän selittää myöhemmin lähtöään Helsinkiin.

Reima on jo asevelvollisuusikänsä. Hänen seuraavia vaiheitaan voisi yrittää selvittää armeijan kantakortista.

Ohhoh. Sinnepä onkin kertynyt kiusallisia merkintöjä.

Ikävydet näyttävät alkaneen jo talvella 1956. Kolme juopumuspidätystä – silloin ei humalassa kuljeskelu – ja yksi viinanmyynti.

Nuorisovalvontatoimisto oli tarkkana. Reimasta on kansallisarkistossa 65-kohmainen kyselylomake, jossa käydään läpi isä, sedät, enot, tädit ja serkut, onko suvussa juoppoutta, mielisairautta, itsemurhia, työttömyyttä, kuljeksivaa elämää.

Yleisvaikutelma tutkittavan asunnosta? Siisteys, järjestys, huolenpito? Onko säikähtänyt lapsena? Onko ollut joskus yötä poissa kotoa; jos on niin missä, milloin, kenen luona ja miksi? Onko nähnyt kotona sopimattomia olosuhteita? Milloin alkanut tupakoida? Tavallisimmat oleskelupaikat? Hyvää vai huonoa seuraa? Suhde toiseen sukupuoleen?

Sosiaalilautakunnan mielestä Reiman olosuhteet ovat hyvät, koti hyvä, toveripiiristä ei ole tietoa. Isä on erittäin pahoillaan, hän on aina varoittanut tutkittavaa elämään kunnolla.

Siihen aikaan on erittäin tärkeää selvittää, onko tutkittava ollut työttömänä. Joukilaisuus johtaa rikoksen poliulle. Viranomaisista on hyvin huolestuttavaa, että Reimalla ei ole ollut töitä kokonaiseen kuukauteen. Onneksi hänellä sentään on kaivinkoneenkuljettajan koulutus ja työpaikkakin tiedossa.

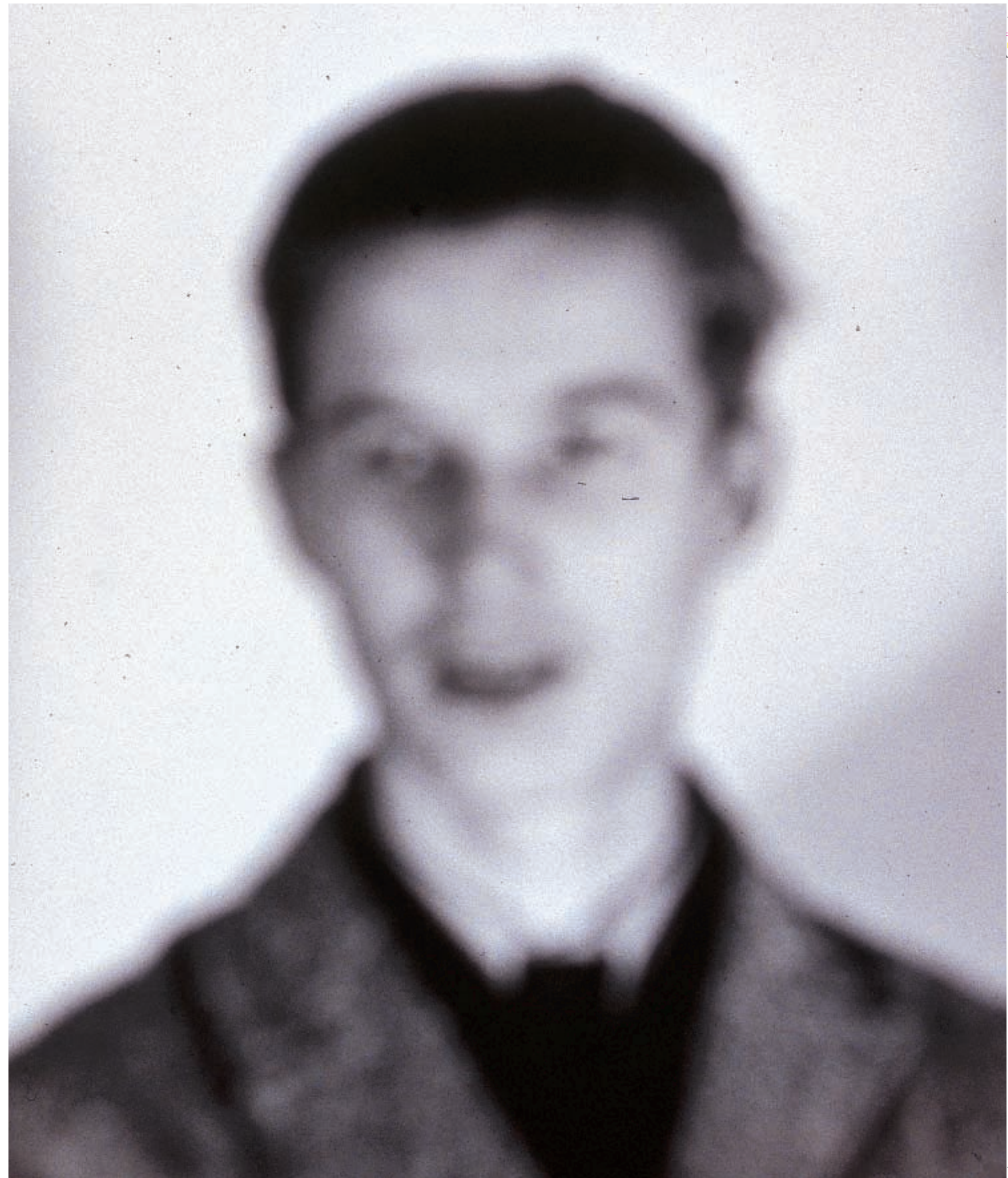
Töitä on vaikka kuinka. Reima on ollut talonmiehenä, tietöissä, laivalla, satamassa, rakennuksilla, trukkikuskina. Lyhyitä työsuhteita, mutta ei työttömänä, ei suinkaan.

Hän on kirjoilla Helsingissä ja asuu välillä tätinsä luona Aino Acktén tiellä Haagassa. Sinne hän lupaa palata, ja täti yrittää käydä äidistä.

Tuttu laiha hahmo juoksee halki Helsingin rautatieaseman vihainen merimies kannoillaan. Hetki sitten hän vielä istui harjauttamassa kenkiään aseman Töölön-puoleisessa hallissa. Reima on siisti mies, vaikka onkin juuri viettänyt yönsä ratapihalla seisseessä junanvaunussa. Takaa-ajettu syöksyy kohti ulko-ovia, suoraan kahden konstaapelin syliin.

Turha selittää, nyt lähdetään kamarille.

On kevät 1957. Edellisenä iltana 18-vuotias Reima on ollut juopottelemassa Länsisatamassa s/s Coronassa. Hän sai rahaa merimiehitä viinan hankkimista var-

1960-luvulla nakkivarkaat pannaan vankilaan

ten, mutta teki oharin. Samana iltana messin naukakosta katosi erään puolimatruusin nahkapusero, jossa oli lammasnahkavuori (myös kaulus).

Kuulustelussa Reima ehdottomasti kiistää varkauden. Hän ei ollut saanut seteliä rikotuksi ja takin hän oli ottanut vain lainaksi, koska oli niin kylmä. Hän oli juuri oikeissa tulla palauttamaan sekä rahan että takin, kun vihainen merimies lähestyi uhkaavasti nyrkit pystyssä.

Epäilyttävästi Reimalla on yllään juuri ostettu pusero, villapaita ja housut. Putkan lattialta löytyy vielä rypistetty säilytyskuitti: takki on aseman säilössä. Ja samalla paljastuu erästä itäsaksalaisesta laivasta kokilta varastetun kameran kohtalo.

Reima!
Syksyllä tulee tuomio, ja se on ankara: 10 kuukautta vankeutta viinarahojen kalvamisesta ja takin ja kameran varastamisesta. Omaisuusrikosten tuomiot olivat kovia ja linnat täynnä nakkivarkaita.

Myöhemmin Reima kertoo, että tuomiosta tuli niin pitkä, koska isä ei suostunut maksamaan vanhoja juopumusakkoja. Isän ja pojan välit katkeavat. Reimasta on tulossa mies, jota ei kukaan kaipaakaan.

Hontelo nuorukainen lähestyi hiihtäen keski-suomalaisen maanviljelijän metsäpalsta. Eletään seuraavaa talvea 1958 ja isäntä on tukkeja kuorimassa. Hän on lähtenyt välillä ajamaan tukkeja rantaan ja jättänyt palttoonsa näreen nenään.

Palttoon taskussa on lompakko ja lompakossa senaikuista rahaa 33 000 markkaa. Tai oli.

Lompakko löytyy ladun varteen heitetynä ja tyhjänä. Latua on helppo seurata.

Kylläpä poliisi toimi siihen aikaan nopeasti. Reima napataan linja-autoasemalta samana päivänä. Hän on lähdössä Helsinkiin. Sitä ennen hän on tehnyt ostoksia osuuskaupassa: vaaleanruskeat nahkasormikkaat 1 665 markkaa, ruskeat vuorilliset vetoketjulla varustetut talvikengät 3 350 markkaa, hiihtopipo 220 markkaa sekä osuusliikkeestä kreppejä 350 markkaa, pohjalliset 65 markkaa, trikoinen aluspaita 450 markkaa, suorat tummat housut 1 800 markkaa ja ruskea tekonahkapusero 3 935 markkaa. Vielä hän oli hankkinut kaulahuivin 560 markkaa ja frotee-paidan 730 markkaa ja käynyt kahvilassa ja parturissa.

Tavarat saadaan vaihdetuksi takaisin, mutta maanviljelijä saa pitää pohjalliset ja trikoinen aluspaidan. Varastettu palttoonkin löytyy puun alta kätköstä.

Vuonna 1957 Reima nähdään usein aseman kulmilla.

Populuksesta tulee Reiman kantapaikkoja.

Mutta miten Reima saattaa olla Keski-Suomessa talvella 1958? Eikö hänen pitäisi olla Keravan nuorisovankilassa?

Selviää, että Reima on ollut siirrettyinä Vaasan lääninvankilaan. Hän on päässyt ulkotöihin lentokenttätömaalle. Sieltä Reima teki luvattoman kaupunkireissun, ja häntä uhkasi komennus takaisin vankilaan. Silloin Reima lähti, koripallotossut jalassa. Tällä kertaa ensiksi isoisan luo.

Reima ei viihdy hetkeäkään paikallaan, vankila on hänelle kauhistus. Sinne hän kuitenkin joutuu takaisin ja sitten armeijaan. Kyllä Reimasta vielä mies tehdään.

Reimasta tulee alokas Helsingin ilmatorjuntarykmenttiin Hyrylään loppuvuonna 1959. Hän on 189-senttinen ja painaa 62 kiloa, ruskeat silmät ja tukka, laihuudesta huolimatta lihaksisto on normaali, jalkaterät virheettömät, hampaat tyydyttävät. Armeijassa hän kasvaa 190 senttiin ja lihoo kolme kiloa. Palvelus sujuu hyvin. Pari kertaa hän joutuu

putkaan, sillä paikallaan pysyminen on vaikeaa. Mutta hän pääsee kotiin voimakoneen käyttäjäksi koulutettuna tykkimiehenä hyvin arvosanoin.

Siviilirintamalla tapahtuu vielä enemmän. Hän on hurmannut varuskunnassa, ilmeisesti sotilaskodissa, työskentelevän neitosen. Jokin ymmärtää, että se on kova tempu: satojen miesten joukosta neito huomaa juuri Reiman. Hän on pitkä, komea mies, joka on nähnyt maailmaa, vilkas ja seurallinen, hyvä suustaan.

Ensimmäinen lapsi on jo tuloillaan, kun Reima pääsee siviiliin, naimisiin ja Helsinkiin. Kaduilla pörrää Mosseja, Skodia ja pikku Fiateja.

Asuinpaikan kohdalta Reiman kanta-kortti on kumitettu pehmeäksi. Osoite on tainnut vaihtua monta kertaa.

Olisiin mennyt hautajaisiin, jos minulle olisi kerrottu”, sanoo Reiman entinen vaimo. ”Kyllä jokainen ihminen on ruusun arvoisen.”

Hän kertoo, ettei Reima jaksanut inostua niistä töistä, joita oli tarjolla.

”Hän oli niin levoton, ei jaksanut keskittyä, ei sopeutunut yhteiskuntaan.”

”Asiat jäivät roikkumaan, raha-asiat rempalteen, laskut maksamatta.”

”Ei hän ollut väkivaltainen, älykäs hän oli.”

Lapsi on poika. Reima lähtee reissuilleen.

Hän kertoo myöhemmin pitäneensä paljon ensimmäisestä pojastaan, mutta ei halunnut ottaa yhteyttä ”tällaisena vankilakundina”.

”Ikinä ei tullut latin latia. Hän ei pitänyt mitään yhteyttä lapsiin”, sanoo entinen vaimo.

”Ehkä se oli se äidin kuolema.”

Mihin Reima katoaa? Kansallisarkistossa on sen ajan Helsingin maalaiskunnan ja Tuusulan

henkikirjat. Niiden mukaan Reima asuu ainakin jonkin aikaa Tikkurilassa, Rekolassa, Simonkylässä. Sitten jäljet katoavat. Ei ihme, sillä Helsingin Sanomien arkistossa on hänestä etsintäkuulutus jo vuodelta 1962.

Ainakin Reima liikkuu ympäri maata. Hän jää kiinni Kokkolassa jo 1962 ja istuu vuoden ja 7 kuukautta varkauksista ja kavalluksista. Sen jälkeen ei mene vuottaakaan, kun hän istuu taas. Helsingissä hän saa varkauksista ja väärennöksistä vuoden kuritushuonetta.

Rangaistukset ovat kovia. Heinolassa hän anastaa taksissa ryyppykaverinsa lompakon, jossa on 50 markkaa seteleinä ja yksi kymppin kolikko, lompakon arvo viisi markkaa. Siitä tulee rikoksen uusijalle taas vuosi kuritushuonetta.

Sähkökitaroista rämähtää tuuksi tullut sointu Gsus4 – *A Hard Day's Night*. On vuosi 1964. Hujoppi on hetken vapaalla jalalla, mutta missä?

Reima on vielä reilusti alle kolmekymmenen. Hänen kaltaisensa mies ei jää yksin. Hänellä täytyy olla nainen, naisia. Vanha rikostutkijan ohje: *cherchez la femme* – yritä löytää nainen.

Arkistoista löytyykin seuralainen. Kuulustelupöytäkirjassa mainitaan 20-vuotias Stockmannin myyjätär.

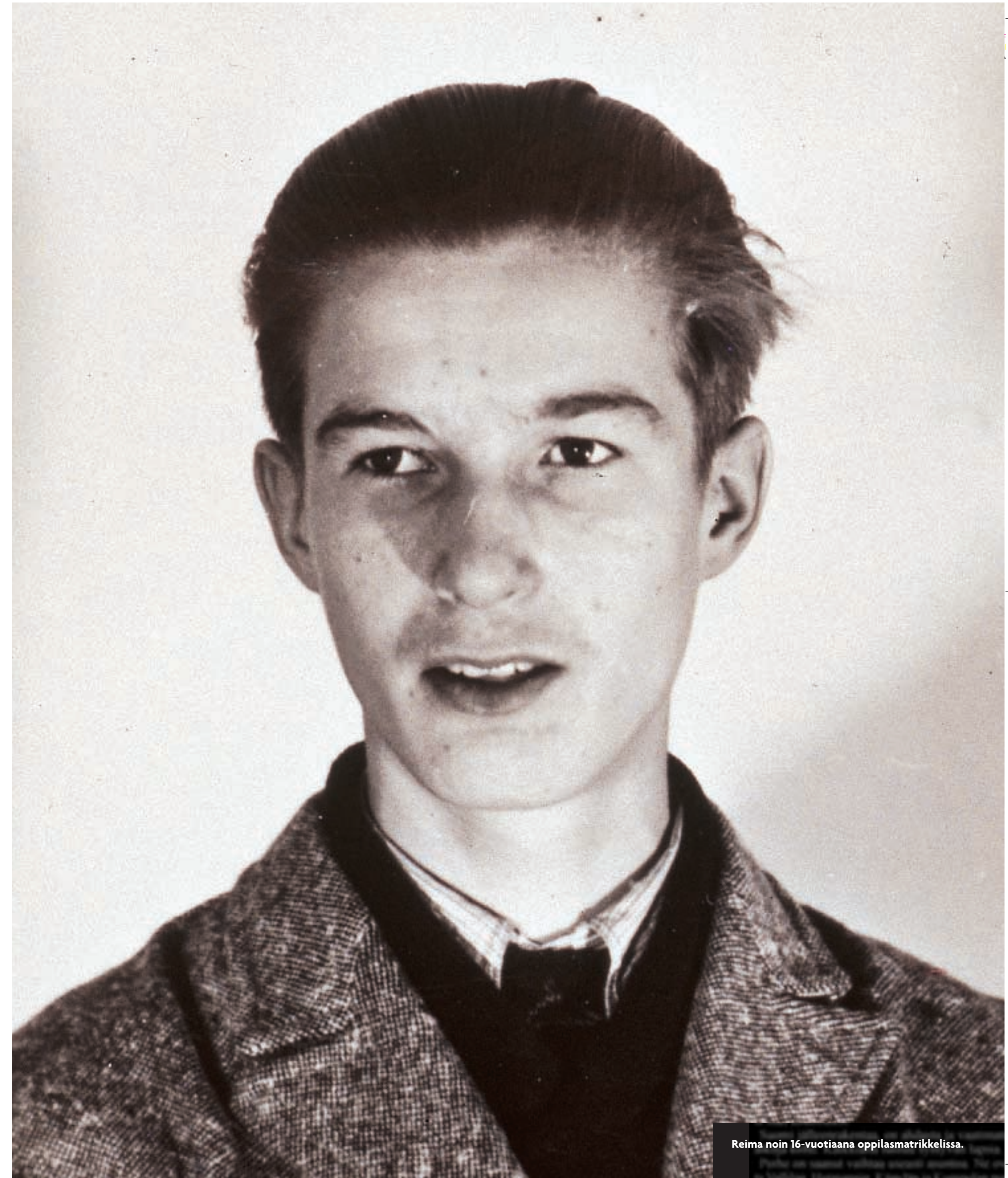
Reima on juuri pihistänyt pankkikirjan baariapulainen neiti Niemen sängynpäädyistä ja pyytää myyjätärtä nostamaan rahat. He ovat seurustelleet kaksi vuotta. Pankista tultua he menevät HOK:n baariin juomaan kahvit. Baarissa Reima antaa myyjättärelle 80 markkaa, jotta tämä voi käydä hakemassa radionsa kanista.

Reima pidätetään myyjättären asunnolta. Kuritushuone odottaa. Vaimolle on syntynyt toinen lapsi, ja Reimalle on tulossa itse asiassa kolmaskin, aviotion. Eikä siinä vielä kaikki: vaimokin synnyttää vielä kolmannen lapsen vuonna 1966.

Linnassa Reima kirjoittaa kirjeen raastuvanoikeudelle. Käsiälä on siistää, tasaista ja yllättävän feminiiniä, sitä kymppin käsialaa. Hän selittää korrektilla kielellä ja hyvin postiosoituspakan leskirouvan luona. Kuinka kaikki oli erehdystä ja kuinka hän ehdonalaisessa ei voinut käyttää omaa nimeään.

Kultainen kuusikymmenluku menee Reimalta poskelleen. Hän istuu sen suurimaksi osaksi linnassa, kun toiset ajelevat Anglioiilla, Volkkareilla ja Mineillä. Suomalaiskuljettajat pärjäävät koirankopeillaan Monte Carlon lumessa ja sohjossa.

Kylläpä Hertonniemen Siilitie vaikuttaa nykyään rauhalliselta. Pitkät talot ovat ulkoapäin hyvässä maalis- Oviassa on supisuomalaisia, arabi- ja venäläisnimiä. ▶

Reima noin 16-vuotiaana oppilasmatrikelissa.

